

Centralizētā muietošana

Publicēts: 28.01.2025.

Centralizētā muietošana (*Centralised Customs Clearance*) (turpmāk – CCL) ir viens no nozīmīgākajiem muias vienkāršojumiem, kas saistīts ar preču nodošanu muias procedūrai. Šis vienkāršojums paredz, ka juridiska persona, kas saņēmusi centralizētās muišanas atļauju, muias deklarāciju varēs iesniegt tās valsts muias iestādē, kurā veic uzņēmējdarbību, vienlaikus preces uzrādot citas dalībvalsts muias iestādē.

Centralizētās muišanas galvenās priekšrocības

Centralizētā muišana muias klientiem sniedz jaunas iespējas pārskatīt savus biznesa procesus, optimizēt loģistikas plūsmas un izmaksas, vienlaikus veicinot to līdzdalību un konkurētspēju globalizētā tirgū neatkarīgi no to atrašanās vietas.

Centralizētā muišana paredz uzņēmumu darbību centralizēšanu vienā muias iestādē, tādējādi atvieglojot, vienkāršojot un paātrinot muišanas procesus uzņēmējiem, vienlaicīgi harmonizējot un standartizējot procesus, un elektronisku informācijas apmaiņu starp kompetentajām muias iestādēm. Piemērojot centralizēto muišanu, uzņēmumiem vairs nav jāpārzina un jāizmanto dažādu dalībvalstu muias sistēmas, jo visas muias deklarācijas tiek iesniegtas vienā sistēmā un vienā muias iestādē, kas veicina procesu pārredzamību un ļauj vieglāk izsekot savu preču statusam. Tas vienkāršo muias procedūru piemērošanu un samazina kļūdu risku.

Lai izmantotu centralizēto muišanu, ir nepieciešama muias dienesta izsniegta atļauja. Lai pieteiktos centralizētās muišanas atļaujai, pretendents vispirms ir jābūt spēkā esošam atzītā uzņēmēja statusam muias vienkāršojumiem (AEOC).

Centralizētās muišanas atļauja jāpieprasa valstī, kurā reģistrēts pretendents. Atļaujā nosaka, kurās dalībvalstīs to drīkst izmantot, kā arī, uz kādām procedūrām, deklarāciju veidiem, precēm un vietām tā attiecas.

Centralizētās muietošanas atļauja

Centralizētās muietošanas atļauju Latvijas Republikā reģistrētām personām izsniedz VID Muietas pārvalde, pamatojoties uz Eiropas Savienības centrālajā Muietas lēmumu sistēmā iesniegtu pieteikumu.

Sadaļā ["Eiropas Muietas lēmumu sistēma"](#) atrodama informācija par pieteikuma iesniegšanu centralizētās muietošanas atļaujas saņemšanai. Pieteikums aizpildāms, ievērojot noteiktās datu prasības par pieteikumā sniedzamajām ziņām, kas noteiktas DA[1] A pielikuma I daļā.

[1] Komisijas 2015. gada 28. jūlija [Deleģētā regula \(ES\) 2015/2446](#), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013 attiecībā uz sīki izstrādātiem noteikumiem, kuri attiecas uz dažiem Savienības Muietas kodeksa noteikumiem

Pieteikumu centralizētās muietošanas atļaujai izskatīšanas termiņi

VID Muietas pārvalde 30 kalendāra dienu laikā no CCL pieteikuma saņemšanas dienas pārbauda, vai pieteikumā ir sniegta visa nepieciešamā informācija, kā arī, vai iesniedzējs ir izpildījis nosacījumus un atbilst nosacījumiem pieteikuma pieņemšanai.

CCL pieteikumu 30 kalendāra dienu laikā no pieteikuma saņemšanas dienas apstiprina izskatīšanai, attiecīgi paziņojot pieteikuma iesniedzējam.

Pieteikuma centralizētās muietošanas atļaujas saņemšanai izskatīšanas termiņš ir 120 kalendāra dienas. Ievērojot tiesību aktos muietas jomā noteiktos nosacījumus, CCL pieteikuma izskatīšanas termiņš var tikt pagarināts.

Pamatprasības centralizētās muietošanas atļaujas saņemšanai

Pieteikumu centralizētās muietošanas atļaujas saņemšanai iesniedz uzņēmums, kuram ir atzītā uzņēmēja statuss muietas vienkāršojumiem (AEOC).

Pieteikums iesniedzams muietas iestādē, kas atbild par vietu, kurā tiek veikta uzņēmējdarbība un tiks iesniegtas muietas deklarācijas par precēm, kuras muietai uzrādītas citas dalībvalsts muietas iestādē.

Pieteikuma iesniedzējs veic importa vai eksporta darbības ar trešajām valstīm un tā muietošanas darbībās ir iesaistīta vismaz viena cita ES dalībvalsts.

Pieteikuma iesniedzējs preču importa darījumos preču uzrādīšanas dalībvalstī ir reģistrēts kā pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) maksātājs vai ir iecēlis fiskālo pārstāvi. Centralizētās muietošanas atļaujas turētājam jānodrošina, ka maksājums tiek veikts attiecīgajā dalībvalstī.

Ja paredzēta CCL apvienošana ar citu muietas vienkāršojumu vai īpašo procedūru, ir piemērojami visi ar šādu vienkāršojumu un īpašo procedūru saistītie ierobežojumi (t. sk. atbilstoša galvojuma nepieciešamība), kā arī šai atļaujai jābūt saņemtai iepriekš vai pieteikums jāiesniedz vienlaikus ar pieteikumu centralizētās muietošanas atļaujas saņemšanai.

Centralizētā muietošana importam paredz, ka centralizētās muietošanas atļaujas turētājs importa deklarāciju iesniedz tās valsts muietas iestādē, kurā veic uzņēmējdarbību (uzraudzības muietas iestādē), vienlaikus preces uzrādot citas dalībvalsts muietas iestādē (uzrādīšanas muietas iestādē). Muietas nodoklis būs maksājams tajā muietas iestādē, kurā iesniegta importa deklarācija.

Uzraudzības muietas iestāde apstiprina kopējos datus deklarācijā un nosūta deklarāciju uzrādīšanas muietas iestādei tās nacionālo datu prasību apstiprināšanai. Pēc apstiprinājuma saņemšanas uzraudzības muietas iestāde pieņem muietas deklarāciju, veic dokumentāro kontroli un informē uzrādīšanas muietas iestādi par fiziskās kontroles nepieciešamību.

Uzrādīšanas muietas iestāde saskaņā ar konkrētas valsts nacionālajiem nosacījumiem izvērtē un pieņem lēmumu par fiziskās kontroles nepieciešamību, par kontroles rezultātiem informējot uzraudzības muietas iestādi.

Nepieciešamības gadījumā uzraudzības muietas iestāde izskata deklarācijas grozījumu vai anulēšanas pieprasījumus.

Muietas nodokli aprēķina, iekasē, kā arī apstiprina galvojuma pietiekamību uzraudzības muietas iestāde, bet PVN aprēķina un iekasē uzrādīšanas muietas iestāde saskaņā ar konkrētās valsts PVN regulējumu.

Uzraudzības muietas iestāde pieņem lēmumu par preču izlaišanu vai neizlaišanu.

No 2024. gada 1. jūlija Automatizētajā importa sistēmā (turpmāk – AIS) ir ieviesta funkcionalitāte – centralizētā muietošana, precēm noformējot standarta importa deklarāciju (A tips).

Centralizētās muietošanas atļauju var izmantot muietas procedūrām ar šādu procedūras kodu:

“40”, “42” – laišana brīvā apgrozībā;

“61”, “63” – preču atpakaļieošana un vienlaicīga laišana brīvā apgrozībā un izlaišana patēriņam;

“44” – galapatēriņš;

“51” – ieošana pārstrādei;

“71” – uzglabāšana muietas noliktavā.

No 2024. gada 2. decembra Automatizētajā importa sistēmā (AIS) ir ieviesta funkcionalitāte – centralizētā muietošana, precēm noformējot importa deklarācijas pirms kravas ierašanās (D tips) un C/Y tips.

Savukārt līdz 2025. gada 2. jūnijam plānots AIS ieviest funkcionalitāti

ieraksta deklarētāja reģistros izmantošanai (EIDR) un secīgās deklarācijas Z/V;

secīgās apkopojošās deklarācijas pēc vienkāršotās deklarācijas (U tips);

akcīzes preču, t. sk., piemērojot muietas procedūru ar kodu “45”, “68”, “96”, izmantošanai un datu apmaiņu ar EMCS;

“CO” tipu;

piemērojot muietas procedūru ar kodu “53” – pagaidu ieošanas izmantošanai.

Galvojums

Lai nodrošinātu vienkāršojumu pareizu izmantošanu, importa procedūru piemērošanas gadījumā (ja ir nepieciešams galvojums), centralizētās muietošanas atļaujas turētājam jāsaņem vispārējā galvojuma atļauja atbilstoši piemērojamai muias procedūrai saskaņā ar SMK^[1] 95. pantā noteikto.

Informācija par muias galvojumiem atrodama sadaļā [Muitas galvojumi](#).

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 9. oktobra [Regula \(ES\) Nr 952/2013](#), ar ko izveido Savienības Muias kodeksu

Deklarētāja un pārstāvības nosacījums CCL

CCL paredz, ka centralizētās muietošanas atļaujas turētājs ir deklarētājs, kas iesniedz muias deklarāciju vai reeksporta deklarāciju savā vārdā, vai ir persona, kuras vārdā tiek sniegta šāda deklarācija.

Tas nozīmē, ka CCL var piemērot:

- ja atļaujas turētājs vienlaikus ir deklarētājs un iesniedz muias deklarāciju savā vārdā (pārstāvība netiek izmantota), vai
- ja atļaujas turētājs darbojas kā pārstāvis un iesniedz muias deklarāciju savā vārdā un citas personas uzdevumā (netiešā pārstāvība), t. i., atļaujas turētājs šajā gadījumā ir uzskatāms par deklarētāju, kas iesniedz muias deklarāciju vai reeksporta deklarāciju.

Centralizētā muietošana eksportam

Centralizētā muietošana eksportam paredz, ka centralizētās muietošanas atļaujas turētājs eksporta deklarāciju iesniedz tās valsts muias iestādē, kurā veic uzņēmējdarbību, vienlaikus preces uzrādot citas dalībvalsts muias iestādē.

Funkcionalitāti – centralizētā muietošana, precēm noformējot eksporta deklarāciju Automatizētajā eksporta sistēmā (AES), paredzēts ieviest līdz 2025. gada 2. jūnijam.

SMK (Regula Nr. 952/2013)	DA (Regula 2015/2446)	IA (Regula 2015/2447)
179. pants	149. pants A pielikums, I daļa (pieteikums/atļauja)	229.–232. pants

Papildu informācija par CCL skatāma Eiropas Komisijas tīmekļvietnē sadaļā [Centralised clearance](#).

<https://www.vid.gov.lv/lv/centralizeta-muitosana>